

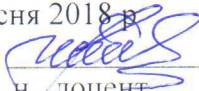
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра права та методики викладання правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право
спеціальність: 081 Право
освітньо-професійна програма: Право
Мова навчання: українська

Погоджено
науково-методичною комісією
Навчально-наукового
інституту історії та філософії
28 вересня 2018 р.
Голова: Подрез Ю.В.
к. істор. н., доцент

Суми - 2018

Розробник:

Кучук Андрій Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 2 від 28 вересня 2018 р.

В.о. завідувача кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
24 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
28 год.		6 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
64 год.		106 год.	
Консультації:			
4 год.		2 год.	
Загальна кількість годин - 120	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Державне будівництво та місцеве самоврядування» є міжгалузевою правничою дисципліною. Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові теорії місцевого самоврядування та основ державного будівництва, а також правові норми, які визначають засади організації та діяльності органів місцевого самоврядування.

Навчальна дисципліна «Державне будівництво та місцеве самоврядування» входить до переліку вибіркових компонентів освітньо-професійної програми.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей**:

ФК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

ФК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

ФК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності, а саме:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчання спрямоване на комплексну реалізацію практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети, а саме:

- *практична мета:* формування у студентів компетентності розв'язувати правові питання організації і діяльності органів публічної влади;

- *когнітивно-освітня мета:* набуття та поглиблення знань про основи функціонування органів місцевого самоврядування, засади організації державного будівництва;

- *професійна мета*: оволодіння фундаментальними положеннями щодо організації і діяльності органів публічної влади;

- *виховна мета*: формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Державне будівництво та місцеве самоврядування» доцільно здійснювати після вивчення конституційного права.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 1. Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності ПРЗ 2. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей	Студент повинен знати на достатньому рівні: <ul style="list-style-type: none"> - засади державного будівництва; - основні теорії місцевого самоврядування, конституційні основи організації і діяльності органів місцевого самоврядування, зміст та систему форм місцевого самоврядування, суб'єктів місцевого самоврядування, організаційну, матеріально-фінансову та територіальну основи місцевого самоврядування; - особливості законодавчого регулювання правового статусу органів місцевого самоврядування.
Уміння	ПРУ 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання ПРУ 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел ПРУ 4. Формулювати	Студент повинен уміти на достатньому рівні: <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватися в чинному муніципальному законодавстві, основних інститутах місцевого самоврядування; - інтерпретувати відповідні правові акти.

	власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми ПРУ 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	
Комунікація	ПРК 3. Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем	Студент повинен володіти на достатньому рівні: - основами критичного аналізу сфери організації та діяльності органів публічної влади

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Тестові завдання з вибілковими відповідями	Тестові завдання з конструйованими відповідями	Тестові завдання з відповідями змішаного характеру
А	Обрано 100% правильних відповідей	Студент повністю розуміє зміст поставленого питання, оцінює поставлену проблему правильно й повно відповідає на запитання.	10% неповних відповідей.
В	Обрано до 10% неправильних відповідей, решта відповідей правильні	Студент загалом правильно оцінює поставлену проблему, здебільшого правильно й повно відповідає на запитання, допускає поодинокі огріхи, до 10% неправильних відповідей.	Обрано 20% неправильних відповідей і 10% неповних відповідей (20%/10%).
С	Обрано до 20% неправильних відповідей, решта відповідей правильні	Студент загалом правильно оцінює поставлену проблему, здебільшого правильно відповідає на запитання, допускає поодинокі	Обрано 30% неправильних відповідей і 20% неповних відповідей (30%/20%).

		огріхи, до 20% неправильних відповідей або 10% неправильних і 20% неповних.	
Д	Обрано 30% – 40% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє проблему, розуміє тему, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (40%/0, 30%/10%, 20%/30%).	Обрано до 40% неправильних відповідей або 30% неправильних і 30% неточних відповідей (40%/0, 30%/30%).
Е	Обрано 30% – 50% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє проблему, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (50%/0, 40%/20%, 30%/40%).	Обрано до 60% неправильних відповідей або 50% неправильних і 30% неточних відповідей (60%/0, 50%/30%).
Ф	Обрано 60% неправильних відповідей.	Відповіді студента свідчать, що більша частина матеріалу ним не засвоєна (60% неправильних відповідей)	Обрано 70% неправильних відповідей або 60% неправильних і 50% неточних відповідей (70%/0, 60%/50%).
FX	Обрано 70% і більше неправильних відповідей	Студент здатний правильно відповісти лише на деякі із запропонованих запитань – 70% і більше неправильних відповідей	Обрано 80% неправильних відповідей або 70% неправильних і 50% неточних відповідей (80%/0, 70%/50%).

**Розподіл балів
Денна форма навчання**

Поточний контроль						Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
Поточний контроль						70	100
10	10	10	15	15	10		
Контроль самостійної роботи						30	
5	5	5	5	5	5		

Заочна форма навчання

Поточний контроль						Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
Поточний контроль						30	100
			10	10	10		
Контроль самостійної роботи						70	
10	12	12	12	12	12		

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи. Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **70 балів (30 балів - для студентів заочної форми навчання):** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **30 балів (70 балів - для студентів заочної форми навчання):** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом - **100 балів.**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни є:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Державне будівництво та місцеве самоврядування» складається з одного модуля, який в цілому висвітлює правові теорії місцевого самоврядування та основ державного будівництва, а також правові норми, які визначають засади організації та діяльності органів місцевого самоврядування.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Державне будівництво: засади організації та здійснення.

Система принципів організації та здійснення державного будівництва. Повага людської гідності. Принцип поділу влади. Політичний і ідеологічний плюралізм. Заборона цензури. Демократичні процедури прийняття рішень. Верховенство права. Утвердження і забезпечення людських прав як головний обов'язок держави.

Тема 2. Генеза та концепції місцевого самоврядування.

Генеза наукових знань про місцеве самоврядування. Генеза елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху середньовіччя (X - XVII). Місцеве самоврядування на українських землях у складі Російської та Австрійської імперії (XVII – поч. XX ст.). Організація місцевого самоврядування в УРСР. Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України. Громадівській підхід до місцевого самоврядування. Державницькій підхід до місцевого самоврядування. Основні концепції щодо походження місцевого самоврядування у XX ст.

Міжнародні стандарти місцевого самоврядування: а) Європейська хартія місцевого самоврядування б) Всесвітня декларація місцевого самоврядування.

Тема 3. Поняття, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.

Поняття місцевого самоврядування. Завдання та функції місцевого самоврядування в Україні. Основні принципи місцевого самоврядування в Україні. Принцип правової самостійності. Принцип організаційної самостійності. Принцип матеріально-фінансової самостійності. Принцип територіальності. Принцип субсидіарності. Принцип державної підтримки та гарантії.

Поняття та система гарантій місцевого самоврядування в Україні. Територіальна основа місцевого самоврядування в Україні. Матеріальна основа місцевого самоврядування в Україні. Комунальна власність та її правовий режим. Фінансова основа місцевого самоврядування в Україні. Місцеві бюджети та позабюджетні кошти місцевого самоврядування.

Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.

Тема 4. Система місцевого самоврядування в Україні.

Форми безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою. Поняття і види виборів до органів місцевого самоврядування в Україні. Місцевий референдум. Загальні збори громадян за місцем проживання. Місцеві ініціативи. Громадські слухання. Перспективи розвитку безпосередніх форм місцевої демократії в Україні.

Система місцевого самоврядування в Україні та її елементи. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Поняття територіальної громади. Види територіальних громад. Функції та повноваження територіальних громад. Органи та посадові особи місцевого самоврядування.

Місцеві ради як представницькі органи місцевого самоврядування, їх система. Обласні та районні ради. Сільські, селищні та міські ради. Порядок формування та припинення повноважень місцевих рад. Компетенція місцевих рад.

Порядок обрання сільських, селищних, міських голів. Правовий статус, завдання та функції сільських, селищних, міських голів. Повноваження сільських, селищних, міських голів. Порядок обрання голів районної, обласної ради.

Особливості правового статусу голів міст Києва і Севастополя. Правовий статус голів районної, обласної ради. Повноваження голів районної, обласної ради. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голів районної, обласної ради.

Правовий статус виконавчих органів місцевого самоврядування. Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад. Порядок формування виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад. Старости.

Поняття та принципи організації та діяльності органів самоорганізації населення. Порядок створення органів самоорганізації населення. Повноваження органів самоорганізації населення. Фінансово-економічна основа органу самоорганізації населення. Організація діяльності органу самоорганізації населення. Дострокове припинення повноважень та гарантії діяльності органу самоорганізації населення.

Поняття, принципи створення та діяльність асоціацій органів місцевого самоврядування.

Тема 5. Організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Порядок діяльності місцевих рад. Сесія – головна організаційно-правова форма діяльності місцевої ради. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад. Форми і методи роботи тимчасових контрольних комісій рад.

Форми і методи роботи депутатів місцевих рад. Депутатські групи і депутатські фракції. Гарантії депутатської діяльності. Правовий статус депутата місцевої ради. Початок і припинення повноважень депутата місцевої ради. Права і обов'язок депутата місцевої ради.

Організація роботи сільських, селищних, міських голів. Порядок діяльності голів міст Києва і Севастополя.

Форми і методи роботи виконавчих органів місцевого самоврядування.

Поняття та основні принципи служби в органах місцевого самоврядування України. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Проходження служби в органах місцевого самоврядування України та службова кар'єра. Припинення служби в органах

місцевого самоврядування України. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

Тема 6. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права.

Комунальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. Право власності. Право господарського відання. Право оперативного управління об'єктами комунальної власності.

Система місцевих фінансів. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин. Місцеві податки і збори. Позабюджетні, валютні та інші цільові фонди.

Актуальні питання зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота	
Тема 1. Державне будівництво: засади організації та здійснення	20	4	4			12	19	2					17
Тема 2. Генеза та концепції місцевого самоврядування	20	4	4			12	19	2					17
Тема 3. Поняття, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні	20	4	4			12	20	2					18
Тема 4. Система місцевого самоврядування в Україні	18	4	6			8	20		2				18
Тема 5. Організація роботи органів і посадових осіб	18	4	6			8	20		2				18

місцевого самоврядування												
Тема 6. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	20	4	4			12	20			2		18
	4				4		2				2	
Усього годин	120	24	28		4	64	120	6	6		2	106

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Державне будівництво: засади організації та здійснення	4	
2	Генеza та концепції місцевого самоврядування	4	
3	Поняття, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні	4	
4	Система місцевого самоврядування в Україні	6	2
5	Організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування	6	2
6	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	4	2
Разом		28	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 1996. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_004.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ Ради Європи від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036
5. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування (23-26 вересня 1985 року, Ріо-де-Жанейро) // Місцеве та регіональне самоврядування. – 1997. - №1-2. – С. 95-97.

6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
7. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.
8. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 р. №1275-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – №34. – Ст. 534.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
10. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15 січня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
11. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. №93-IV // Офіційний вісник України. – 2002. – №31. – Ст.1453.
12. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23 вересня 1997. №539 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - №49. – Ст.299.
13. Батанов О.В. Муніципальне право України : підруч. / О.В. Батанов. – Х.: ТОВ «Одисей» 2008. – 528 с.

Додаткові:

1. Погорілко В.Ф. Конституційне право України : підручник / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко; за заг. ред. В.Ф. Погорілка. – 2-ге видання, перероб., та доп. – Київ : Правова єдність, 2010. – 432 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / С. Г. Серьогіна (ред.) ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2005. – 255 с.
3. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Журавський В. С. , Серьогін В. О., Ярмиш О. Н. – К. : Ін Юре, 2003. – 671 с.
4. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В. Л. Федоренка. – 4-е вид., перероб. і доопр.; передмова проф. В. М. Шаповала. – К.: 2012. –727 с.

Інформаційні ресурси:

1. Lex: правовий портал: http://ukr-pravo.at.ua/index/porivnjalne_pravoznavstvo_novij_pidruchnik_z_porivnjalnogo_pravoznavstva/0-4320
2. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>
3. Портал «Право України»: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka/sravnitelnoe-pravovedenie/6869-porivnyalne-pravoznavstvo-pidruchnik-sajidov-a-x>

4. Юридичний портал: навчальна і довідкова література:
<http://yport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.

5. Наукові записки Національного університету "Острозька академія".
Серія : Психологія і педагогіка : зб. наук. пр. / Нац. ун-т "Острозька академія". – Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія", 1999.:
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JUJ_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=IJ=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9669992:%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB.%D0%BF%D0%B5%D0%B4.